<u>Multisenzorická stimulace</u>

Svobodová Naďa –dětská sestra
Dětský rehabilitační stacionář při MNO

DMO vzniká na základě poškození nezralého CNS. Toto poškození se projevuje především poruchou pohybu a postury, ale i řadou přidružených problémů /smyslové,epilepsie, porucha mentálního vývoje aj./

Léze motorických center CNS se projevuje jednak vývojovým opožděním dítěte a zároveň poruchou posturálního tonu. Na základě patologického tonu je dítě schopno pohybu pouze v rámci patologických pohybových vzorů. Patologický pohyb neumožňuje získat fyziologické sensorické informace jednak o sobě samém a jednak z okolního světa. Říkáme, že dítě získává pouze ***patologický sensorický INPUT*** , který ještě více nepříznivě ovlivňuje již tak patologický pohybový projev. Mluvíme o ***patologickém motorickém OUTPUTu*** a o *porušeném procesu sensomotorického učení.* .

.

Jako terapeuti nejsme schopni ovlivnit přímo mozkovou lézi, ale jsme schopni příznivě ovlivnit proces senzomotorického učení. K ovlivnění učení významně přispívá multisenzorická stimulace.

Existuje celá řada metodik a konceptů s cílem stimulace sensoriky handicapovaného dítěte. Jedním z nejznámějších je tzv.koncept SNOEZOLEN, který se snažíme využívat na našem pracovišti. Principem tohoto konceptu je umožnit dítěti získat maximum sensorických vjemů v prostředí pohody a relaxace.

Provádíme stimulaci :

- zrakovou
- taktilní
- sluchovou
- čichovou
- chuťovou

Nejdůležitějším senzorickým orgánem je zrak, kterým získáváme až 80% informací. Řada dětí s DMO má tzv. centrální poruchu zraku (Central Visual Impairment – CVI), která je způsobena poškozením zrakových mozkových center.

Klinické příznaky CVI jsou např. proměnlivost využívání zraku (změny ze dne na den, z hodiny na hodinu), nedostatek zrakové pozornosti (dítě není zrakově zvídavé), nedostatečné seznámení s prostředím v důsledku malé zrakové spontánní aktivity. Dítě však nepůsobí dojmem zrakově postiženého dítěte.

Velmi důležitá je včasná diagnostika zrakového postižení a je jen málo oftalmologů, kteří se specializují na vyšetření dětí s kombinovanými vadami. Vyšetření zahrnuje vyš. zrakové ostrosti, citlivost kontrastu, zrakové pole, refrakční poruchy, kognitivní vidění, percepce pohybu.

Podstatné jsou rovněž informace z rodiny, která velmi často spolupracuje se Střediskem rané péče.

Na základě přesné diagnostiky můžeme dítěti nabízet adekvátní stimulace.

Zrakovou stimulaci můžeme provádět při běžném denním osvětlení (např. obkreslování obrázků přes průsvitný papír, omalovánky, puzzle, navlékání na tyčinku, motouz a další stavebnice) nebo v místnosti pro multifunkční stimulaci.

Stimulace v multifunkční místnosti má své zásady. Na počátku musíme dítě se zrakovým handicapem vždy upozornit na zahájení terapie / např. zvukovým nebo světelným signálem/. Dítěti dáme dostatečný časový prostor pro orientaci v daném prostředí, klademe důraz na vhodnou polohu dítěte s využitím rehabilitačních pomůcek. V multifunkční místnosti nabízíme např. světelný bublinový válec s různým barevným podkladem, box s UV zářivkou, kde na světlém nebo tmavém podkladu předkládáme kontrastní hračky, dále barevné neonové zářivky, dotekovou lampu, light box atd.

Vždy začínáme nabízet předměty na větší ploše, která se postupně zmenšuje. Pracovní zraková vzdálenost je nejméně 20 cm. Doba stimulace se pohybuje od 5 – 15 min. Vnímá –li dítě více než jeden vjem, je vhodná kombinace více vjemů současně.

Taktilní stimulaci provádíme vždy nejprve na kořeni dlaně a pokračujeme směrem k obličeji. Používáme různé materiály, a to od měkkých k tvrdším / peříčko, vata, kožešiny, houby, kartáčky, masážní ježci, atd./.

Ke *sluchové stimulaci* využíváme zvukových hraček, štěrkotek, hudebních nástrojů, poslechu pohádek, říkadel, hudby, apod.

U *čichové stimulace* používáme aromalampy, různé vonné tyčinky, svíčky a olejové silice, ale vždy v nízkých koncentracích.

Stimulaci chuťových buněk podporujeme při příjmu potravy, ale také některými specifickými programy.

K dítěti přistupujeme vždy zcela individuálně.

Multisenzorickou stimulací usnadňujeme těmto dětem komunikaci a poznání světa, ve kterém žijeme.